

EEES i competències transversals ...

- ▶ Per millorar l'ocupabilitat dels graduats.
 - ▶ Treballar competències apropa el mon acadèmic al mon laboral.
- ▶ Per poder establir referents comuns per a les titulacions dins l'EEES.
- ▶ Perquè a partir d'ara, l'educació es centra en l'aprenentatge dels estudiants.

Març de 2002: competències transversals per als nivells de grau i màster
... són els descriptors de Dublín

Joint Quality Initiative Group
<http://www.jointquality.nl>

A Berlín 2003 s'introdueixen les qualificacions dels sistemes d'educació superior en termes de resultats d'aprenentatge, **competències** i perfil del titulat.

Es poden avaluar les competències a la universitat?

III SEMINARI SOBRE BONES PRÀCTIQUES
D'AVALUACIÓ PER COMPETÈNCIES A L'ENSENYAMENT UNIVERSITARI
Barcelona, 12 de desembre, 2013 – UNIVERSITAT DE BARCELONA

Treball i avaluació de competències transversals en una assignatura del grau de Nutrició Humana i Dietètica

Conxita Amat Miralles
Departament de Fisiologia, Facultat de Farmàcia
Campus de l'Alimentació de Torribera

L'origen

- ▶ Els nostres alumnes
 - ▶ No tenen l'hàbit de llegir literatura científica
 - ▶ No tenen l'hàbit d'analitzar la informació
 - ▶ No tenen l'hàbit de sintetitzar la informació
- ▶ Volem anar més enllà de la classe expositiva i involucrar més els alumnes
- ▶ Volem que l'aprenentatge sigui continuat i actiu
- ▶ Tenim la responsabilitat de formar els alumnes en competències transversals

**DISSENY DE
L'ACTIVITAT**

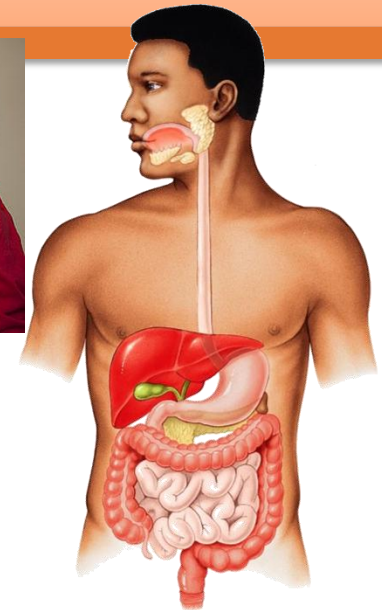
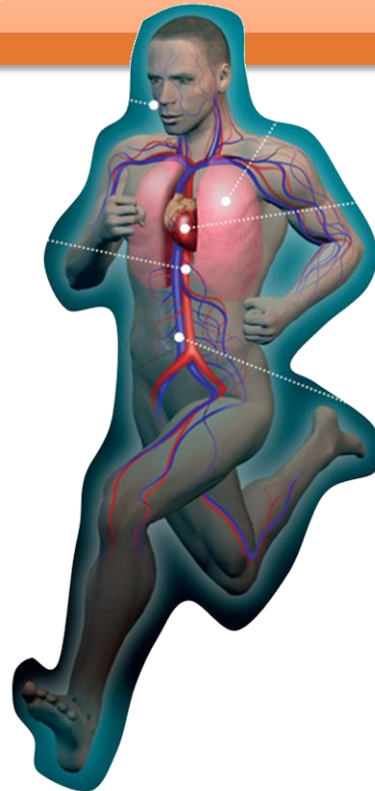
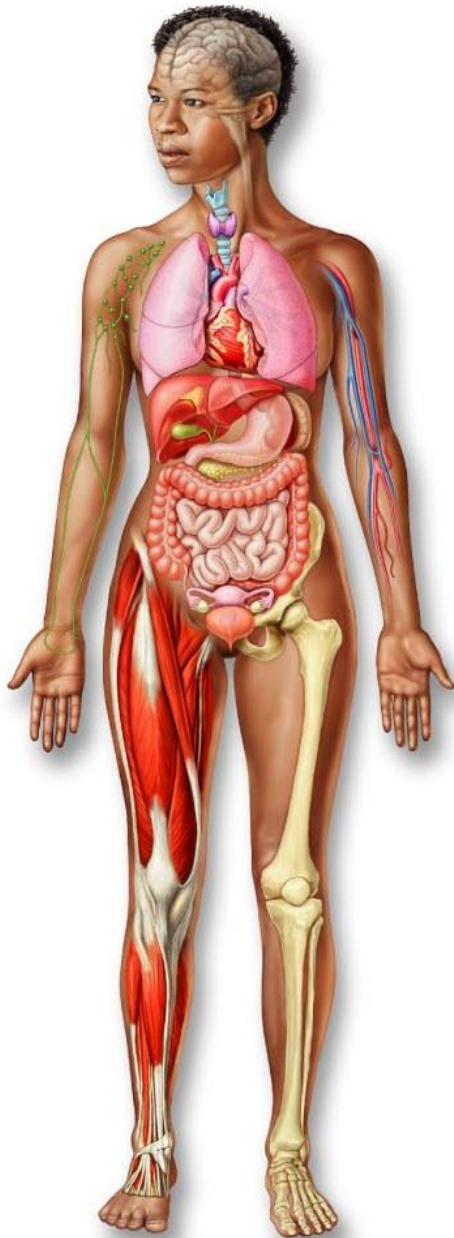
Més enllà de saber o de saber fer:
formar persones competents

Ampliació de Fisiologia Humana

Fisiologia i activitat física

Fisiologia i etapes de la vida

Sistema digestiu

CONTEXT

- ▶ GRAU: NHD
- ▶ Curs: segon
- ▶ Alumnes: 72

Reflexions inicials

- ▶ Des de l'assignatura ens hem plantejat no tant treballar competències transversals sinó millorar el plantejament general de les activitats i incorporar activitats diferents que estimulin la lectura de textos científics.
- ▶ L'activitat forma part de:
 - ▶ L'avaluació continuada
 - ▶ Les competències transversals

Reflexions inicials

- ▶ L'activitat inclou aspectes de dues competències transversals.
 - ▶ Aprenentatge i responsabilitat (anàlisi i síntesi)
 - ▶ Comunicació
- ▶ L'activitat desenvolupa competències específiques: les competències transversals es treballen dins del context de l'assignatura.
- ▶ La rúbrica és un element formador. Serveix de guia per conèixer què es valora, què es demana a l'estudiant.

Las hormonas gastrointestinales en el control de la ingesta de alimentos

MAYTE ÁLVAREZ CRESPO, LUCAS C. GONZÁLEZ MATÍAS, MANUEL GIL LOZANO, SOLEDAD FONTANS PAZ, MARINA ROMANÍ PÉREZ, EVA VIGO GAGO Y FEDERICO MALLO FERRER

Laboratorio de Endocrinología. Departamento de Biología Funcional y Ciencias de la Salud. Facultad de Biología. Universidad de Vigo. Vigo. Pontevedra. España.

GASTROINTESTINAL HORMONES IN FOOD INTAKE CONTROL

The discovery of gut hormones regulating the energy balance has aroused great interest in the scientific community. Some of these hormones modulate appetite and satiety, acting on the hypothalamus or the solitary tract nucleus in the brainstem. In general, the endocrine signals generated in the gut have direct or indirect (through the autonomous nervous system) anorexigenic effects. Only ghrelin, a gastric hormone, has been consistently associated with the initiation of food intake and is regarded as the main orexigenic signal both in animal models and humans. In this review, we provide a brief description of the major gastrointestinal hormones implicated in the regulation of food intake. Given the increased importance of food intake disturbances, especially obesity, a better understanding of the underlying mechanisms of action of the gastrointestinal hormones might contribute to the development of new molecules that could increase the therapeutic arsenal for treating obesity and its associated comorbidities.

Key words: Gastrointestinal hormones. Food intake control. Appetite. CCK. GLP-1. PYY. PIP. GIP. Ghrelin.

Endocrinol Nutr. 2009;56(6):317-30

Ampliació de Fisiologia Humana 2012-13

Sistema digestiu – Seminari 1: Regulació de la ingesta d'aliments

ACTIVITATS

1. Sintetitzo en un paràgraf la secció marcada de l'article que correspon a la grelina.
2. Prepara les qüestions següents:

- Es pot parlar d'un centre de la sacietat i d'un centre de la gana? En cas afirmatiu, on els localitzaries?
- Com es va concloure que la leptina participa en el control del pes corporal? Descriu els experiments que ho expliquen.
- Discuteix la frase següent: l'administració de leptina és un tractament segur i eficaç contra per a la obesitat. És veritat o fals? Perquè?

¿POR QUE ENGORDAMOS?

La comprensión del modo en que el metabolismo lipídico se subvierte y provoca obesidad revela nuevas formas de vencer el sobrepeso

Jeffrey S. Flier y Eleftheria Maratos-Flier

CONCEPTOS BASICOS

La capacidad de nuestro organismo para almacenar energía y usarla más adelante resultó fundamental para sobrevivir en condiciones de escasez de comida. En el mundo de abundancia actual, la obesidad amenaza la vida de un número creciente de personas.

Desde los albores de la humanidad, y durante la mayor parte de nuestra historia, comer era literalmente una cuestión de "seguir el pillo, aquí te recien". Para sobrevivir en esas condiciones de acceso intermitente a la comida, resultaba de gran ayuda la capacidad de almacenar la energía ingerida, donde recurrir en momentos de carencia. El tejido adiposo, la grasa, es el órgano especializado en esta tarea.

Nuestra capacidad para almacenar grasa reviste una importancia vital. Permite que una persona sobreviva a la inanición durante varios meses. Sin embargo, en la etapa más reciente de la historia de la humanidad, esa reserva energética en forma de grasa ha ido creciendo en numerosas poblaciones. Cuando la grasa corporal es tan abundante que pone en peligro la salud del individuo, decimos que

por mecanismos automáticos. Se desconoce todavía si el peso corporal se regula de una forma similar. Esa cuestión ha sido, durante largo tiempo, objeto de un intenso debate. Hasta fecha reciente no se han empezado a identificar las vías metabólicas y de señalización celular que podrían intervenir en un sistema regulador de ese tipo para la grasa.

El conocimiento sobre los mecanismos que nuestro organismo utiliza para detectar y responder a las necesidades energéticas y de almacenamiento está ayudando a comprender el modo en que dichos mecanismos se ven afectados por nuestro perfil génico y cómo pueden verse desviados por los factores ambientales así como por el propio exceso de grasa. Conforme se acumulan los hallazgos, los expertos van adquiriendo una imagen más clara de los complejos sistemas fisiológicos que

L'activitat

Els estudiants llegeixen i analitzen un o dos articles

Els estudiants sintetitzen un dels documents i l'envien a través del Campus Virtual

El professor corregeix els resums i envia el feedback a cada alumne

Amb els comentaris del professor, els estudiants aborden la segona tasca més ben preparats

1a volta

Activitat
voluntària

**Avaluació
formativa**

2a volta

Activitat
obligatòria

**Avaluació
acreditativa**

10%+10% de la
qualificació
final

**Valoració de
competències
transversals**

Competències a la Facultat de Farmàcia

FITXA TÈCNICA

COMPETENCIA 2: Capacitat d'aprenentatge i responsabilitat	
Rúbrica: elements i objectius	
Ensenyament	Farmàcia
Autors	Professorat del Consell d'Ensenyament
Data	Gener de 2011

D1- Ordena i explica de forma coherent les idees i conceptes bàsics

D2- Relaciona conceptes

D3- Fa un ús correcte del llenguatge

D4- Explica per escrit les idees i conceptes de forma correcta i ordenada

COMPETENCIA: Capacitat d'aprenentatge i responsabilitat:

- a) Capacitat d'anàlisi, de síntesis, de visions globals i d'aplicacions dels coneixements a la pràctica
- b) Capacitat de prendre decisions i d'adaptar-se a situacions noves

ELEMENTS	OBJECTIUS ESPECÍFICS		
	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
1. Analitzar i sintetitzar la informació.	Identificar les idees i conceptes bàsics de la informació.	Ordenar i explicar de forma coherent les idees i conceptes bàsics.	Relacionar i integrar (assimilar) informació multidisciplinària.
2. Aplicar els coneixements teòrics a situacions reals.	Seguir o reproduir un procediment preestablert pel professor.	Seleccionar un procediment entre els proposats pel professor.	Proposar o dissenyar un procediment adequat que resolgui una situació real (protocol al tutor).
3. Capacitat d'adaptar-se a situacions noves.		Intercanviar idees i informació amb professors i companys més experts.	Capacitat de reconduir els canvis o contratemps que puguin sorgir durant el desenvolupament d'una activitat.
4. Capacitar de prendre decisions.		Es capaç de prendre decisions en àmbits concrets (al laboratori).	Es capaç de prendre decisions en àmbits complexos (al laboratori).

FITXA TECNICA

COMPETENCIA 6: Capacitat comunicativa	
Rúbrica: elements i objectius	
Ensenyament	Farmàcia
Autors	Professorat del Consell d'estudis d...
Data	Gener de 2011

D1- Ordena i explica de forma coherent les idees i conceptes bàsics

D2- Relaciona conceptes

D3- Fa un ús correcte del llenguatge

D4- Explica per escrit les idees i conceptes de forma correcta i ordenada

COMPETENCIA: Capacitat comunicativa			
a) Capacitat de comprendre i d'expressar-se per escrit en català, castellà i en una tercera llengua, amb domini del llenguatge especialitzat			
b) Capacitat de buscar, emprar i integrar informació			
		OBJECTIUS ESPECIFICS	
ELEMENTS	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
a.1. Conèixer la terminologia bàsica pròpia de les ciències experimentals i de la salut	Identificar termes bàsics del vocabulari propi del grau	Definir termes bàsics	-----
a.2. Comprendre textos i informació general amb les llengües oficials de la UB	1) Identificar conceptes propis de grau 2) Descriure els conceptes	Relacionar conceptes	Valorar la informació obtinguda.
a.3. Expressar-se correctament amb les llengües oficials de la UB	1) Explicar oralment o per escrit una idea o concepte de forma correcta i ordenada	1) Saber citar i fer referència, en els textos, de manera correcta. 2) Preparar una presentació i saber exposar-la.	1) Redactar una memòria científica estructurada d'acord a les normes amb les cites i la bibliografia correctes. 2) Preparar una presentació i saber exposar-la davant d'un públic especialitzat.
a.4. Utilitzar l'anglès a nivell oral i escrit	Saber llegir i comprendre un text especialitzats relacionats amb els continguts del grau	1) Saber redactar un text en anglès	2) Saber comunicar-se oralment

ACTIVITAT: Analitzar i sintetitzar un text

Competències transversals que es treballen

- Capacitat d'aprenentatge i responsabilitat: capacitat d'anàlisi i de síntesi
- Capacitat comunicativa: capacitat d'expressar-se per escrit amb domini del llenguatge especialitzat

DESCRIPTORS	1	2	3	4
D1- Ordena i explica de forma coherent les idees i conceptes bàsics	Confon idees i conceptes. No identifica els conceptes principals. Conjunt desordenat.	No identifica totes les idees i conceptes principals. Barreja conceptes principals i secundaris. El conjunt és desordenat.	Identifica totes les idees i conceptes principals; algun error. No ordena bé els conceptes.	Identifica i enllaça de forma coherent totes les idees i conceptes principals i secundaris i n'extreu conclusions.
D2- Relaciona conceptes	No identifica les relacions de causalitat o ho fa de forma incorrecta. No agrupa/descriu conjunts d'elements en categories.	Identifica correctament algunes de les relacions de causalitat. Agrupa conjunts d'elements.	Identifica la majoria de les relacions de causalitat. Agrupa i descriu conjunts d'elements en categories.	Argumenta les relacions de causalitat. Agrupa, descriu i explica els conjunts d'elements en categories.
D3- Fa un ús correcte del llenguatge	No ha utilitzat cap corrector ortogràfic per revisar el text. En general, mal escrit.	Hi ha frases gramaticalment incorrectes. Hi ha faltes d'ortografia.	La qualitat lingüística és millorable. La puntuació té incorreccions.	Cap falta. Escriu correctament ortogràficament i sintàcticament.
D4- Explica per escrit les idees i conceptes de forma correcta i ordenada	El text és difícil d'entendre. Moltes frases mal construïdes. Frases llargues i confuses.	En alguna ocasió el fil de la lectura es perd i s'ha de tornar a llegir per entendre'l.	En general el text és correcte, però susceptible de millora.	Els continguts són clars i molt fàcils d'entendre. La qualitat lingüística del treball és correcta.

La retroacció

Intolerància a la lactosa

Cristina Sitjes Sala

Lactosa: Disacàrid present a la llet dels mamífers. El major aport de carbohidrats durant la lactància.

Històricament, després del desnonament es deixava d'ingerir llet. Al desenvolupament de les granges, els humans seguien ingerint llet després de ser amamentats. Alguns eren intolerants a la lactosa, d'altres no.

Comentario [C1]: ¡!! Estàs massa influenciada per les notícies de la premsa. Potser et volies referir al desalletament.

Intolerància a la lactosa: Conjunt de símptomes deguts a la malabsorció de la lactosa. És una reacció no tòxica de causa metabòlica (manca d'enzims).

Comentario [C2]: El problema no és de malabsorció de lactosa.

La prevalença d'intolerància és d'un 70% de la població mundial.

Causas: Es van identificar mutacions al gen de la lactasa: Una substitució en un dels dos al·lels de les bases pirimidíniques, que haurien de ser citosina/citosina (genotip intolerant), substituïts per Citosina/Tiamina o bé Tiamina/Tiamina (genotip tolerant).

Comentario [C3]: No queda clar en quina situació hi ha intolerància a la lactosa.

Tot i que el coeficient de selecció és molt baix, el llarg procés d'evolució justifica la gran freqüència d'individus amb aquest polimorfisme.

La lactosa està present en productes làctics (especialment als semidesnatats o desnatats). Acompanyats d'altres aliments es tolera més) o bé com a additiu de certs aliments.

Comentario [C4]: Dona a entendre que la llet sencera, per exemple, té poca lactosa.

Actualment, es comercialitzen molts productes làctics baixos en lactosa.

En el cas del iogurt, les bacteries del producte tenen beta- galactosidasa. Per tant, converteixen la lactosa en glucosa i galactosa fosfat.

Estudis han demostrat que pacients intolerants que ingereixen productes amb ferments làctics durant 6 mesos, passen a ser més tolerants a la lactosa. Està associat a un canvi de la microbiota del còlon (i no a una inducció de LPH).

Comentario [C5]: Això no és català.

Tot plegat queda molt deslligat. Cal millorar la qualitat lingüística del text.

2,5-3-2-3

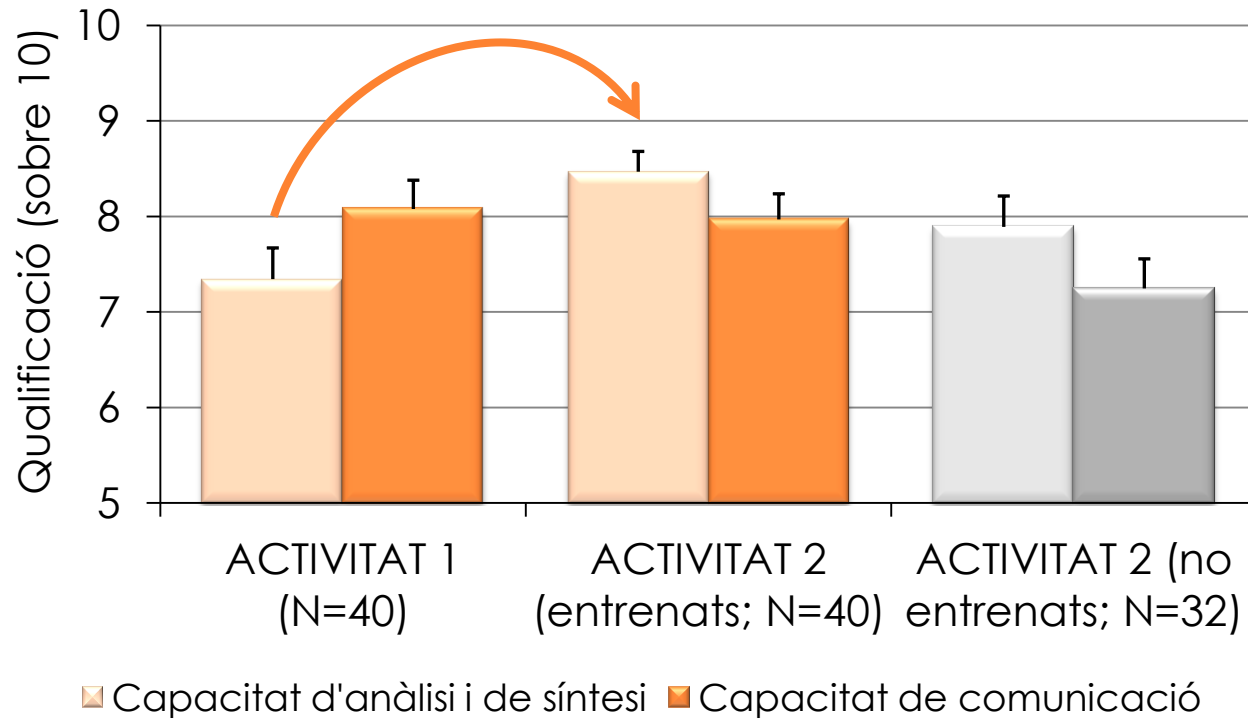
Usuari - Gonzalez Contijoch Andrea

Element de qualificació	Qualificació	Gamma	Percentatge	Posició	Retroacció
Ampliació de Fisiologia Humana (Curs acadèmic 12/13)					
Examen de pràctiques	8,60	0,00–10,00	86,00 %	7/78	
Informe de pràctiques	5,30	0,00–100,00	5,30 %	66/78	
Seminari Digestiu-2					
TASCA: Seminari Digestiu-2: Síntesi article	8,10	0,00–100,00	8,10 %	32/78	
Capacitat comunicativa	Nivell Desitjable	No supera el nivell–Nivell Excel·lent	33,33 %	26/78	
Capacitat d'aprenentatge i responsabilitat	Nivell Excel·lent	No supera el nivell–Nivell Excel·lent	100,00 %	1/78	
Examen Seminari Digestiu-2	7,30	0,00–10,00	73,00 %	58/78	
Σ Total de la categoria	15,40	0,00–110,00	14,00 %	48/78	
Examen final	41,00	0,00–60,00	68,33 %	17/78	
Seminari Digestiu-1: Síntesi article	0,00	0,00–100,00	0,00 %	1/78	
Capacitat comunicativa	Nivell Mínim	No supera el nivell–Nivell Excel·lent	33,33 %	35/78	
Capacitat d'aprenentatge i responsabilitat	Nivell Mínim	No supera el nivell–Nivell Excel·lent	33,33 %	33/78	
Σ Total del curs	70,30	0,00–380,00	18,50 %	23/78	

Segona volta

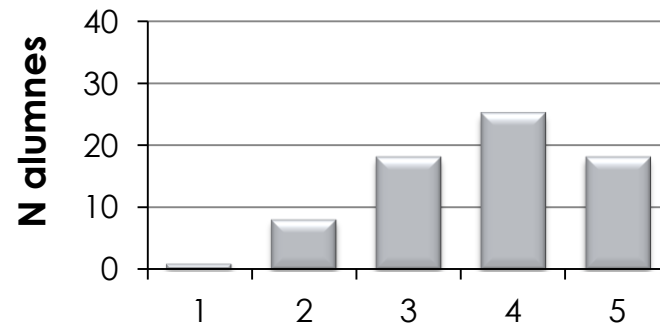
Primera volta

Resultats: valoració de les competències

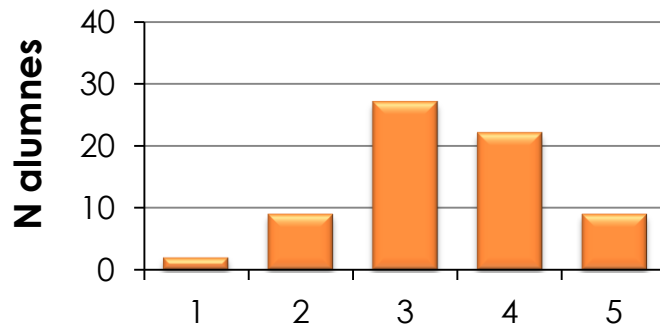

La opinió dels alumnes

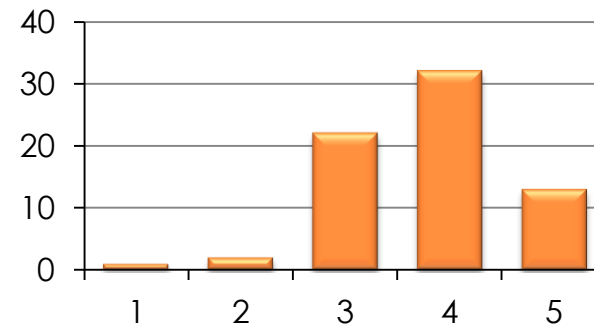
Sobre les rúbriques

Sobre l'activitat 1

Sobre l'activitat 2

Reflexions finals

▶ Punts a favor

- ▶ Els alumnes han participat molt activament en l'activitat.
- ▶ L'activitat permet aprofundir aspectes concrets del temari.
- ▶ Els alumnes prenen consciència de la necessitat d'adquirir competències transversals.
- ▶ Valoren molt positivament la retroacció. Els permet millorar.
- ▶ Consideren que és una activitat útil.
- ▶ La utilització de la rúbrica facilita la correcció i permet la qualificació de l'activitat.
- ▶ Tenen una valoració de la seva competència.

▶ Punts en contra

- ▶ La preparació de les activitats i la correcció són molt laborioses.

Moltes
gràcies

III SEMINARI SOBRE BONES PRÀCTIQUES
D'AVALUACIÓ PER COMPETÈNCIES A L'ENSENYAMENT UNIVERSITARI
Barcelona, 12 de desembre, 2013 – UNIVERSITAT DE BARCELONA

Treball i avaluació de competències transversals en una assignatura del grau de Nutrició Humana i Dietètica

PMID, Universitat de Barcelona
PROJECTE 2012PID-UB/017

Conxita Amat Miralles
Miquel Moretó
M. Emília Juan
M. Carmen Morán